

GYERGYÓI ÚJSÁG

A MAGYAR PÁRT PROGRAMJA ALAPJÁN.

Előfizetési árak:

Egy évre 200; félévre 100; negyedévre 50 Lei

Hirdetések milliméter díjszabás szerint.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Felelősszerkesztő:

Dr. SÁNDORY MIHÁLY

Kiadó laptulajdonos:

MÁRK ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Regele Ferdinand-ut 33. sz. (Sándory-ház.)

Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 2—3-ig.

Telefon: 14.

Figyelmeztetés.

A Magyar Párt csikmegyei elnökségének tudomására jutott, hogy egyes községekben, ahol állami iskola van, az állami tanítók a szülőkkel olyértelmű nyilatkozatokat íratnak alá, hogy gyermekeiket saját elhatározásukból, kényszer vagy birság alkalmazása nélkül iratták be az állami iskolába, melynek sikeres működésével a szülők meg vannak elégedve. Ezen nyilatkozatok szerint a szülők azt is tanúsítják, hogy a magyar és román nyelv az állami iskolákban úgy a tanításnál, mint a vizsgákon, egyenlő mértékben alkalmaztatott.

A Magyar Párt elnöksége megdöbbenéssel értesült arról, hogy ilyen, a valósággal annyiira ellenkező nyilatkozatokat magyar szülők többen írtak alá, bár mindenki sejtette, hogy ezen nyilatkozatok azon célra használtatnak fel, hogy megbénítsák azt a küzdelmet, melyet a magyarság parlamenti képviselője a magyar iskoláztatás számtalan sérelmének megszüntetése érdekében állandóan folytat. Epen a folyó hó 4-én is az Országos Magyar Párt megbízásából Csikmegye szenátorai és képviselői a kormányhoz egy terjedelmes panaszt nyújtottak be, mely részletesen felsorolta a szabad iskolaválasztás jogának számtalan korlátozását, az állami iskolák építtetésével és az állami óvodák létesítésével a községekre háruló óriási terheket, a magyar tanítási nyelv mellőzését, a magyarul nem tudó regáti tanítók alkalmazását, az iskolai büntetésekkel való zaklatásokat és egyéb sérelmeket. A Magyar Párt parlamenti képviselőinek szakadatlan küzdelmét megbénítja az, ha nemzetünk fiai meggon-dolatlan magatartással segítséget nyújtanak ezen küzdelem gyengítéséhez, mint az az elmúlt évek alatt már többször előfordult, sőt hasonló tartalmu nyilatkozatokat a kormány még a Nemzetek Szövetsége előtt is bemutattott azon célból, hogy lerontsa a magyarság jogos panaszait.

Kénytelenek vagyunk a vármegye magyar lakosságát nyilvánosan figyelmeztetni, hogy valótlán tartalmu nyilatkozatok megnehezítik azt a harcot, mely a magyarság iskolai sérelmeinek orvoslásáért folyik és amely harenak folytatását a vármegye összmagyarsága a megválasztott szenátorokra és képviselőkre bízta.

Az Országos Magyar Párt
Csikmegyei Elnöksége

Csikszereda, 1930. július 23-án.

Adorján Imre,
főtájtár.

Dr. Pál Gábor,
elnök.

Egy bankigazgató

a Keleti Ujság 158-ik számában észre-
vételeket tesz a vidéki pénzintézetek
fuziójára vonatkozólag és véleményé-
nyében oda konkludál, hogy nem hely-
es felfogás a vidéki pénzintézeteket
fuzióra buzdítani, hanem ehelyett min-
den egyes pénzintézetet meg kellene
erősíteni avégett, hogy a vidék köz-
gazdasági- és pénzügyi követelményei-
nek százszázalékosan megfelelhessen.

Nem vagyunk bank szakemberek,
nem értünk a bankpolitikához, hanem
azért szeretnők mi is megismertetni fel-
fogásunkat a vidéki bankok fuziójára
vonatkozólag.

Vizsgáljuk meg, milyen a jelenlegi
helyzet először a bankok szempontjából,
azután pedig a hitelkereső nép
szempontjából.

A vidéki bankok legnagyobb részé-
nek alig van meg az ötmillió alap-
tőkéje, legnagyobb részénél még en-
nél alább marad. Ezzel szemben az
alaptőkének sokszor öttől-tízszerezésig
terjedő idegen pénzt kezel, szóval bank-
betétet.

Legnagyobb részének nincs vissz-
leszámitolási hitele, tehát csupán csak
alaptőkéjére és betéteire van utalva.
Alaptőkéjének nagyrésztét felemésztik
rezsiköltségei, nagy adóterhek, a tar-

talékolások, a dubiózus tételek stb.,
ugy, hogy tulajdonképeni hasznót pro-
dukáló tőkéje a bankbetét marad.

Itt kezdődik aztán a betéthajsza,
az egymásralicitálás, melynek ered-
ménye a nagy kihelyezési kamatláb.

Az ilyen, csak betéteken nyugvó
bankoknak aztán ezzel velejáró gyen-
gesége a betétesek megtámadásától
való örökös félelem, amely különösen
az utóbbi időkben még viszonylagos
nagy bankoknál is igen gyakran elő-
fordult, s ebből kifolyólag egy bizo-
nyos összegnek állandó teaurálása,
mely így kivonva a forgalomból, hasz-
not sem hozhat sem a részvényesek-
nek, sem pedig a hitelkereső közön-
ségnek az alacsonyabb kölcsönkamat
formájában.

Ezzel aztán megfeleltünk arra a
kérdésre is, hogy a nagyközönség
szempontjából egyáltalán nem előnyös
ez a bankhelyzet.

Mi lenne tehát az érdeke ugy a
bankoknak, mint a hitelkereső közön-
ségnek. Nem más, mint a tőkék kon-
centrációja, vagyis a sok elaprózott
bankoknak egy vagy két bankba való
beolvadása.

Hogy állításunkat példával illusz-
tráljuk, vegyük csak a csikvármegyei
helyzetet.

Gyergyónak van összesen tizen-

két bankja, melynek rezsiköltségét
egyenként tehetjük 400.000 lejre, mely
összesen mintegy ötmillió lejt tesz ki.
Ez a tizenkét bank kezel egyenként
mintegy ötmillió lej idegen tőkét, ösz-
szesen tehát mintegy hatvanmillió lejt.

Ugyanezt az arányt vehetjük a
csiki részekre is.

Már most feltesszük a kérdést:

Hogyha az ötmillió rezsiköltség-
ből meglehetne spórolni hármát, a hat-
vanmillió bankbetétet pedig kezelné
csupán egy gyergyói és ugyanegyütt
egy csiki bank, nem lehetne-e a meg-
takarított hárommillió rezsiköltséget
kamatleszállításra fordítani? Ezenkívül
egy bank esetén megszűnne az egy-
másra való betétkamatlicitálás, s ezzel
meg lenne oldva az olcsóbb betétka-
mat s így az olcsóbb kihelyezési ka-
matláb kérdése is.

Végül egy ilyen hatalmas bank
tőkéjének megfelelő visszleszámitolási
hitelt is élvezhetne a Banca Nationá-
lától, mely szintén az olcsóbb kama-
tot vonná maga után.

Mint mellékes, de azért igen fon-
tos ténykörülmenyül felhozhatjuk még
azt is, hogy miután a csiki bankok
legnagyobb része nagyobb közbirtó-
kossági, egyházi és községi betéteket
is kezel, ezek a betéttulajdonosok jó-
tékonnyan tudnának állandó befolyást
gyakorolni a mindennapi kihelyezési
kamatláb alakulására is.

Mikor ez a számítás laikus ész-
szel is a kétszer-kettő négy bizonyos-
ságu, kérdjük, mi veszély lehet abban,
hogyha a vidéki bankok fuzionálná-
nak?!

Az utóbbi időben minden ujság-
olvasó ember tapasztalhatta, hogy míg
egyrészt nagy tőkeerős intézetek ke-
resték és keresik az egymásba való
kapcsolódás lehetőségeit, addig a je-
lenlegi pénzügyminiszter a román in-
tézetekre már valóságos kényszert gya-
korol a fuzionálás tekintetében.

S vajjon miért teszi ezt? Azért,
mert a tőke koncentráció veszélyessé-
gétől fél? Nem, sőt ellenkezőleg.

Csikvármegyét pedig valósággal
praedestinálja a helyzet a tőke kon-
centrációra, s ha van valahol gyökere
egy egészséges önnálló közgazdasági
és pénzügyi helyzet megteremtésére,
ugy az itt van meg Csikvármegyében.

Megvagyunk győződve arról, hogy
ez előbb-utóbb be is fog következni.
Ha önkényt rá nem jönnek erre ma-
guk a bankok, rá fogja őket kény-
szeríteni a leendő banktörvény, mely
már a liberális éra alatt előrevetette
árnyékát és amely nem is fog elma-
radni.

A Keleti Ujság bankigazgatójá-
nak véleményével szemben tehát az a
meggyőződésünk, hogy igenis a vidéki
pénzügyi intézetek közgazdasági funkció-
juknak százszázalékosan csakis akkor

tudnak megfelelni, hogyha nem szétforgácsolják az erejüket, hanem koncentrálnak.

Hogy mi az oka a koncentráció létrenemjövésének, annak kutatása nem a mi feladatunk.

Dr. Csiby Andor.

A város költségvetése 1930. évre.

Rendes körülmények között is igen fontos volt a polgárságnak, hogyan kezelik a közpénzeket, mire fordítják a közjövödelmeket. Ma százszorososan érdekel mindenkit minden egyes lej közpénz hováfordítása, ma, amikor mi tudjuk, milyen borzasztó nehéz nekünk, adózó polgároknak azokat a bizonyos lejekeket kiizzadni, előteremteni akkor is, ha éppen nincs honnan.

Gyergyószentmiklós interimárbizottsága a napokban készítette el a város költségvetését, mely ki van szabályszerűen függesztve, s mely ellen már felelőzés is érkezett be.

Nem érdektelen, ha e költségvetést, éppen a közpénzek hováfordításának szempontjából kissé megvizsgáljuk.

Először a végösszeget nézzük. Összes bevétel, összes kiadás természetesen egyforma összege 8,827.993 lej, a villanytelep bevételein és kiadásain kívül.

Tavaly ugyanez az összeg 10,310.848 lej volt, tehát a tavalyival szemben a város ezidei költségvetése másfélmillió lejjel redukálódott.

Másfélmillió lejjel kell tehát a város lakosságának kevesebbet kiizzadni 1930-ban, mint a múlt évben. Ezt a tényt, így ahogy van, hatalmas haladásnak kell tekintenünk.

Az egyes tételeket vizsgálva, a város jövedelmei emelkedtek félmillió lejjel az állami hozzájáruláshoz és ötvenezer lejjel béreknél, csökkentek ötvenezer lejjel taxáknál — nagyon helyesen — 300.000 lejjel az aszfaltdíjnál, miután a tavalyi 500.000 lejjel szemben az idén csak 200.000 lejt lehet a polgároktól beszélni. 2,300.000 lejjel erdőeladásoknál, a faárak esőkenése miatt és mert tavaly nagyobb vágterületeket termeltek ki, mint az idei esedékességek.

A kiadásoknál elsősorban érdeklő tétel a személyi kiadások és polgármester és helyettes polgármester fizetése. Ez a tétel a tavalyi 1,933.440 lejjel szemben 2,064.647 lej, tehát kb. 4%-os emelkedést mutat. E tételnél szívesen láttunk volna, a múlt pazarlásaival szemben, jelentékeny csökkentést; a költségvetés indokolása szerint az emelkedést az összes fizetéseknek törvény által történt kb. 11%-os emelése okozta.

Miniszteri rendeletre kellett helyettes polgármester fizetését is a költségvetésbe beállítani, ez a végösszeget nem emelte, miután ugyancsak miniszteri rendeletre a város valamennyi napidíjasát elbocsájtotta.

Két újabb állás szervezésétől az adminisztráció régóta szükséges járulását várjuk.

A városháza fűtése az idén 70.000 lejjel olcsóbb, mint tavaly, mivel az interimárbizottságnak gondja volt, hogy az eddig Csákiszlámája városi bűkkérdőkből megfelelő mennyiséget a városháza fűtése céljára kitermeltesse.

Egyik legérdekesebb tétel az állami iskolának adott segély. A tavalyi 148.000 lejjel szemben, amelyet az abszolút lojalitását ilyen módon bizonyítani próbáló tanács hajlongva megszavazott, az idén az állami iskola 91.000 lejt kap, tehát 40%-kal kevesebbet. Ha a tavalyi hallatlanul nagy összeg nem lett volna, valószínűleg ezt sem kellett volna adni.

Az állami óvoda segélye ugyanilyen körülmények között 73.000 lejről 49.000 lejre olvadt le.

A felekezeti iskolák segélyét is leszállította az interimár, 167.000 lejről 140.000 lejre, tehát az állami negyven százalékkal szemben tizen hat százalékkal.

A költségvetés ez utóbbi tételét még mindig kiáltóan igazságtalannak tartjuk, mert a felekezeti iskolák, arány szerint az állami 91.000 lejjel szemben legalább 3—400.000 lejt kellene kapjanak.

A költségek között a temető karbantartására szánt összeg és százötvenezer lej munkanélküli segély érdemelnek még figyelmet.

A villanytelep költségvetésében a jövedelmet beruházásokra és átalakításokra szánják.

*

Anélkül, hogy pénzügyi kapacitásnak akar-nók magunkat feltölteni, meg kell állapítanunk, hogy az interimárbizottság, a tavalyi ötletszerűleg összeállított költségvetéshez hasonlítva igen szép munkát végzett.

Lehet, hogy nem jó a költségvetésünk, nem tökéletes most se, nem állítjuk. Azt azonban igen, hogy az eddigiekhez képest hatalmas lépés a haladás felé.

*

Említtük már, hogy a költségvetést is némelyek nem találták elég jónak és megfelelő-bezték.

Igy talán még további javulások várhatók, nem tudjuk ugyan, hol, de biztosan kell valami jó irányú változtatásnak bekövetkeznie. Hiszen a felelőzések ezért dolgoznak!

Mert azt csak nem tudjuk elképzelni, hogy valaki azért felelőznék a város költségvetését, mert hajdani tanácsosi állásából kicseppent, vagy pedig kétségtelen népszerűség ellenére sem sikerült valami jó, kényelmes és esetleg jövedelmező helyre belecsöppögni.

A Magyar Földhitelintézet ügyéhez.

Dr. Gyárfás Elemér szenátor, a Magyar Földhitelintézet igazgatósági tagjának válasza mult számunkbani hasonló című cikkünkre.

A Gyergyói Ujság július 20-iki számának vezércikkében dr. Csiby Andor különböző kérdéseket tesz föl a vezető nagybancokhoz, a Földhitelintézet ügyével kapcsolatban. Bár én magam sem az általa névszerint megnevezett intézeteknél, sem egyetlen más nagybancnál semmiféle formában érdekelve nem vagyok, mint az Erdélyi Magyar Földhitelintézet igazgatóságának ezidőszerű elnöke, néhány helyreigazító sor szíves közléstét kérem, nem a nagybancok, hanem egyedül a Földhitelintézet érdekében.

Egy újságcikk kereteit messze meghaladja az Erdélyi Magyar Földhitelintézet létjogosultságának, jogi és pénzügyi megalapozottságának, céljának, működési körének és lehetőségeinek elvi és gyakorlati szempontból való megvilágítása. Ezért tehát Csiby Andor ur cikkének általános elvi, jogi és pénzügyi fejtegetéseivel ezuttal foglalkozni nem kívánok, csupán az érdeklődők tájékoztatása céljából közlöm, hogy ez a kérdés ki lesz tűzve az Országos Magyar Párt folyó év október havában tartandó nagygyűlését megelőző szokásos közgazdasági nyilvános gyűlés napirendjére, ahol és amikor az összes érdekelteknek és érdeklődőknek módjuk és alkalmuk lesz kétségeiket, aggodalmaikat és kifogásaikat előtárni és ezekre a leghivatottabb gazdasági vezető szakférfiak fogják a szükséges felvilágosításokat megadni és a követendő álláspontot megjelölni. A kérdésnek eme általános jellegű vonatkozásait illetően tehát a jóhiszemű érdeklődők az őszi nagygyűlés közgazdasági tárgyainak anyagából bőszes felvilágosításokat fognak nyerni.

Ezuttal csupán a dr. Csiby Andor ur cikkének nyilvánvaló ténybeli tévedéseit vagyok kénytelen helyreigazítani.

Nem tudom elképzelni, honnan veheti a cikkíró azt az értesülést, hogy: „a Bankszindikátus legutóbbi brassói közgyűlésén beismert nyert az a körülmény, hogy jelenleg a külföld nem alkalmas jelzáloglevelek felvételére.” Ilyen vagy ehhez hasonló nyilatkozatot a Bankszindikátus közgyűlésén senki semmiféle formában sem tett. E közgyűlésen a Földhitelintézet-ről kétszer volt szó: az elnöki megnyitóban s az igazgatóság jelentésében. Hozzászólás egyik-hez sem történt. Az elnöki megnyitó e részében — a Keleti Ujságban közzétett szöveg szerint — az mondatott, hogy „a Földhitelintézet megnyitja az utat a külföldi tőke részére a romániai, elsősorban az erdélyi magyar kisgazdákhoz”. Az igazgatóság jelentése pedig a következőket mondja: „Ily intézet megalakítása a záloglevél-

kibocsátás révén egyedüli útja a külföldi tőke behozatalának.” „Külföldön történt puhatolózásaink szerint a velünk barátságos külföldi tőke-csoportok jelenleg sem részvényjegyzés, sem hitelnyújtás iránt nem érdeklődnek s legfeljebb záloglevelek elhelyezése formájában volnának hajlandók bizonyos tőkéket az erdélyi magyar gazdaközönség rendelkezésére bocsájtani.”

Nekem kell tehát most már feltennem a kérdést, mire alapítja a cikkíró azt az állítást, hogy „a remélt és a Földhitelintézet kolozsvári vezetősége által beígért és biztosnak beállított külföldi kölcsön kútbaesett?”

Itt meg kell jegyeznem, hogy a Földhitelintézet vezetősége, melynek eddig én állottam az élén, tudtommal soha senkinek semmi formában nem ígért és biztosnak be nem állított semmiféle külföldi kölcsönt. Mi csak azt szögeztük le, hogy legjobb tudomásunk szerint az eddigi utakon a külföldi tőkéhez hozzájutni nem tudunk s minthogy a földhitelintézetekre vonatkozó új törvény erre nekünk egy utat és lehetőséget nyitott meg, ennél fogva megítélésünk szerint helyes és szükséges ennek a szervnek a megalkotása, hogy ne muljon rajtunk az, hogy meg nem kíséreltünk minden módot és lehetőséget a külföldi tőke megszerzésére.

Amilyen alaptalan a cikkíró első kiinduló pontja, ugyanolyan alaptalanok további fejtegetései is, melyek mind abból az ugyancsak teljesen téves tényállásból indulnak ki: hogy „a földhitelintézeti akciót legelőször a mult évi csikszeredai közbirtokossági kongresszus indította meg.”

Utalok a Magyar Párt Közgazdasági Szakosztályának 1926-ban Gyergyószentmiklóson és 1928-ban Székelyudvarhelyen tartott nyilvános ülésein felállított s a „Gazdasági sérelmeink és kívánságaink” című kiadványban közölt követelésekre, melyekből kitetszőleg már évek óta szorgalmaztuk úgy idehaza, mint a parlamentben annak lehetőségét, hogy mi is záloglevél-kibocsátási joggal bíró intézethez juthassunk s ezt a jogot ne monopolizálják egyes bukaresti intézetek. E több éves kitartó küzdelemünk eredménye volt az, hogy a mostani kormány mult év nyarán megalkotta a földhitelintézetekről szóló törvényt, mely bizonyos előfeltételek mellett kizárólag mezőgazdasági érdekeltségekből alakult új intézeteknek megadta a záloglevél-kibocsátási jogot. E törvénynek 1929. augusztus 20-án történt életbelépése után, ülésre hívtuk össze 1929. október 7-ére a Magyar Párt közgazdasági szakosztályát, mely alapos tanácskozás után felkérte az elnöki tanácsot, hogy: „tegye magáévá az új törvény alapján felállítandó jelzáloghitelintézet ügyét és küldjön ki ennek előkészítésére bizottságot”. Az elnöki tanács e felkérésnek eleget téve, 1929. október 14-én a törvény rendelkezéseinek megfelelően, kizárólag mezőgazdák által összeállított e célra egy előkészítő bizottságot, mely a kérdést alaposan megvitatta, 1929. november 15-én már megalakult, mint az Erdélyi Magyar Földhitelintézet alapítóinak bizottsága s kibocsátotta a részvényaláírási felhívást.

Csak aki nem ismeri egy ilyen nagyszabású országos akció alapos előkészítésének nagy munkával járó nehézségeit, csak az vádolhat bárkit is azzal, hogy: „miért nem vették kezükbe azonnal az akciót, mikor az erre vonatkozó törvény megjelent”. Kötetre menő levelezéssel igazolható, hogy a törvény megjelenésétől kezdve az alapítási tervzetnek november 15-én történt aláírásáig naponta szakadatlan lázas munka folyt, hogy az ügy mielőbb tető alá jusson.

(Vége következik.)

Gyárfás Elemér.

Üzleti könyvet

jó papíron, tartós
vászon kötésben

csak a
Sándory
könyvkereskedésben kaphat

Ha az Ipartestület elnöke pártolólág véleményez, az iparos adófizetési halasztást kap.

Az adóhivatalok a legkisebb részleírtetést is elfogadni kötelesek.

A Szamos írja: Moldován Valér tartományi igazgató szatmári látogatása alkalmával az iparosok küldöttsége is megjelent a miniszter előtt és a többiek között kifogásolta, hogy az adóhivatal nem akarja az adót az iparosoktól részletekben elfogadni és ezen felül az is az iparosság panasza, hogy az iparosok adófizetési haladékot nem kaphatnak.

Az iparosok küldöttségét a miniszter szívesen hallgatta meg és a küldöttség tagjaival közölte, hogy igenis, az adóhivatalnak minden részleírtetést el kell fogadni. A miniszter szóról-szóra a következőket mondotta:

— Öt lej részletet is el kell az adóhivatalnak fogadni és ha eddig nem tette, azonnal intézkedem, hogy ezentul elfogadja az iparos részleírtetési összegeit.

A miniszter ezekután közölte a deputációval, hogy a jövőben minden olyan adófizetési halasztási kérelmeknél, amely kérelmeket az ipartestület elnöke pártolólág véleményez, adófizetési haladékot fognak adni, nehogy előforduljon olyan eset, mint amilyen a múltban előfordult és amely lehetővé tette, hogy a megszorult iparosnak utolsó kis gépecskáját is lefoglalták és elvitték.

HIREK.

— **Elöléptetések.** Az igazságügyminiszter legutóbbi előterjesztése alapján a király dekrétummal előléptette törvényszéki elnököket, megahagyva eddigi beosztásában, dr. Tódor János csikszeredai vizsgálóbíró, Constantin Pana törvényszéki bírót és dr. Erich Bottuschan gyergyószentmiklósi vezetőjárásbíró. A megérdemelt előléptetések közül a közönség körében általánosan ismert dr. Tódornak jutott elismerés okoz különösebb örömet.

— **Halálozás.** Keresztes Margit, Keresztes Sándor szászhegyi szabó és neje egyetlen leánya f. hó 25-én hosszú szenvedés után meghalt. Temetése 27-én délután 3 órakor lesz. Nyugodjon békében!

— **Eljegyzés.** Váróczy Túcit eljegyezte Fritsch Arnold.

— **Felhívás a Szent Imre jubileumra zárandoklathoz.** A vezetőség felhívja mindazokat, akik a zárandoklaton való részvételre jelentkeztek, hogy f. hó 30-ig bezárólag a róm. kath. plébánián megbeszélés végett megjelenni szíveskedjenek s a részvételi díjat fizessék be, különben eddigi jelentkezésük nem fog figyelembe vétetni.

— **Megkezdődött a fürdőszezon,** de amint mindenfelől halljuk, nagyon gyér látogatottsággal.

Ez nem is csoda a mai nehéz gazdasági viszonyok között. Mi, kiknek nem jut a fürdőzésre, legfennebb csak a gyergyószentmiklósi nyári ferődében, nem is érezzük meg ennek a hiányát; de megérzik azok, akik sokan egész existenciájukat teszik fel egy-egy jól sikerült fürdőszezonra, s akinek téli megélhetése a nyári fürdő keresettől függ.

Végeredményben ez kihat az egész ország gazdasági helyzetére is, mivel a fürdővendégek legnagyobb része mint friss idegen pénzt hoz be az országba.

— **Az időjárás és a terméskilátások.** Az abnormis időjárás, mely hol őszi hideg, hol meg hőség megleget hozott, súlyosan érezteti hatását a kalászos veteményeknél. A buza mindennél visszamaradt a fejlődésben, ugyanígy a kukorica is, széna termésnél pedig hogyha továbbra is tartani fog a szárazság, nem lesz az idén sarju. Igaz, hogy sokan azzal vigasztalják magukat, hogy legalább lesz a szénának ára, különösen ahol még bővében van a tavalyiból. Hiába nincs soha semmi olyan szerencsétlenség, hogy valami haszon ne legyen belőle.

— **Az Országos Iparos kongresszus** f. évben szept. 7. és 8-án tartja nagygyűlését Szatmáron.

Az Iparos kongresszus, amely egy alkalommal városunkban tartotta meg országos nagygyűlését, évről-évre összeszokott jönni, hogy elpanaszolja minden bűját-baját, különösen azoknak, amelyek őket a mindenkori kormányok szűkkeblű iparpolitikája következtében éri.

A kongresszuson rendszerint meg szokott jelenni a kormány megbízottja is, hogy szembe-hallja az iparosság panaszait és hogy azok fennforgásáról tényleg meg is győződhessek.

Az idén különösen lesz mit hallgatnia a kormánykiküldöttnek, csak meg is lenne annak az igazság részéről kívánt eredménye.

— **Meghívó.** Az Országos Magyar Párt gyergyói tagozata aug. 3-án d. u. 2 órakor a Laurenty-szálloda nagytermében nagygyűlést tart, melyre az összes tagozatokat meghívja.

Tárgy: A gazdasági sérelmek megbeszélése.

A nagygyűlésen meg fognak jelenni képviselőink és szenátoraink is.

Aug. 2-án d. u. 5 órakor pedig a gyergyószentmiklósi intézőbizottság fog ülést tartani.

— **Esnek a román értékek.** A legutóbbi sajnálatos antiszemita kilengések, különösen az Anghelescu miniszter ellen elkövetett merénylet hatása alatt az angol tőzsdén estek a román értékek.

Vajjon ezekkel a kilengésekkel ezeknek rendezői kinek vagy minek használnak, miután idáig mindig csak károkat láttunk ebben.

— **A Gyergyószentmiklósi Ipartestület** kibővített kerthelyiségben f. hó 27-én (vasárnap) d. u. két órai kezdettel majális rendez, amelyen a jelszó ez lesz: Süthet, főzhet, ehet, amit akar, azt tehet. Belépő díj 30 lej.

— **A gyergyószentmiklósi postahivatal** felkérésére közöljük, hogy minden rendes és nem utánvételes csomag után a kiváltásnál csomagonkint minden egyes esetben 7 lej fizetendő.

— **Megjelent az ingatlanok kényszervégrehajtásáról szóló törvény.** A gazdasági és jogiörök érdeklődésére méltán tarthat számot a hivatalos lap legutóbbi számában megjelent az ingatlanok kényszervégrehajtására vonatkozó törvény. Ennek eddig legfontosabb rendelkezése az, hogy a hitelező köteles a végrehajtási kérelemben valamennyi végrehajtandó ingatlan értékét külön-külön feltüntetni. Az adósnak amennyiben kifogásolja a hitelező által megállapított értéket, jogában áll szakértő bizottság kinevezését kérni, amely azután az ingatlanokat felbecsüli. A költségek a hitelezőt terhelik. Az új törvényjavaslat szerint az árverést minden esetben el kell halasztani, ha kikiáltási árnál magasabb összeget nem ajánlanak s két hónap múlva új árverést kell kitűzni, de ebben az esetben sem lehet a vételár csak a kikiáltási ár 90 százaléknál magasabb összeg. Kimondja az új törvény, hogy az ingatlanokra zárgondnokot csak abban az esetben lehet kinevezni, ha azoknak az adós által való kezeléséből a hitelezőknek kára származik. De még zárgondnok kinevezése esetén is a tulajdonos helyén marad.

10-4

SZEPLŐT, MÁJFOLTOT

ÉS MINDENMŰ

BŐRKIÜTÉSEKET

A LEGGYORSABBAN ELTÜNTET

CARMEN SYLVA

CRÊME.

3 TEGELYT UTÁNVÉTEL 120 LEI-ÉRT KÜLD:

BARTHA LÁSZLÓ

GYÓGYSZERTÁRA TULGHEŞ.

— **Tűz Szászhegyen.** Csütörtökön, 24-én, a késő délutáni órákban riadalom verte fel városunk közönségét. A riadalom oka egy Szászhegy községben kiütött tűz volt, melyről a megriadt emberek már azt ujságolták, hogy Szászhegy község nagyrésze ég.

A gyergyószentmiklósi tűzoltóság azonnal teljes felszerelésével a helyszínre sietett, azonkívül is számosan magánautókkal siettek le Szászhegyre.

A nagy tüzről elterjedt hírek azonban — szerencsére — valótlannak bizonyultak.

A kár azonban így is nagy, amennyiben az egyik leégett özvegyasszonynak semmije sem volt biztosítva.

A tűz Jánossy Lajos asztalosmesternek műhelyében gondatlanságból keletkezett, kinek leégett a műhelye és összes gazdasági épületei.

Szomszédjának, özv. Csörgő Alajosnénak leégett a háza, összes gazdasági épülete és takarmányának nagy része.

A leégett özvegyasszony felesége volt azon Csörgő Alajos volt községi tanácsosnak, akit 1916-ban a román hadsereg bevonulása alkalmával tizenkét társával együtt egy állítólagos merénylet miatt az előnyomuló katonaság kivégezett.

Tetőzte az özvegyasszony szerencsétlenségét, hogy semmije sem volt biztosítva, s így teljesen hajléktalanná vált, míg Jánossynak biztosítás folytán kára kisrészben megtérül.

* **Kiadó lakás.** Egy 3 szoba, konyha, kamra, pince és mellékhelyiségekből álló lakás kiadó. Az egyik szoba üzlethelyiségnek vagy irodának is használható. Bővebb főlvilágosítás Novák Bélánál.

3-3

* **A Gheorgheni-i—Gyergyószentmiklósi (Jud. Ciuc—Csik vm.) Irgalmas Nővérek zárdájában** van benlakással összekötött óvoda, elemi iskola, nyilvánossági joggal felruházott algimnázium és privát továbbképző. Jelentkezni lehet aug. 30-ig. A bennlakásba csak az elemi iskolába, gimnáziumba és a továbbképzőbe járó lányok nyerhetnek felvételt. Tájékoztatót készséggel küld az Elöljáróság.

2-1

* **Fehérnemű szalon nyílt Gyergyóban.** Amint értesültünk a mai napon fehérnemű szalon nyílt meg Gyergyószentmiklóson, Rákóczi ut. 3. szám alatt (adóhivatallal szemben) Szini Lajosné vezetésével. A szalon társnője, egyben szabásznője a nagyobb erdélyi városokon kívül Budapest és Bécs legelőkelőbb férfi és női fehérnemű szalonjaiban dolgozott s már e tény biztosíték az új vállalkozás meglegedést keltő működésére.

Szininé és társa elvállalják mindenféle férfi, női és gyermek fehérneműk, ágyneműk stb. készítését a legkényesebb ízlést is kielégítő minőségben, a legjutányosabb áron.

Részünkről Szini Lajosné és társa hiányt pótló fehérnemű szalonjáról örömmel adunk hírt s bizalommal ajánljuk azt Gyergyó intelligens közönségének szíves támogatására.

* **A Timisiana Bank R. T. szászhegyi fűrésztelepéből** származó gőzgépet, dynamót, gáttereket, körfűrész-asztaletokat, vaseszterga-padot, vasgyalugépet, lakatos- és kovácszserszámokat, sineket és egyéb felszereléseket, valamint olajoshordókat, irodafelszerelést, fűrészcarnok és épületek lebontásából kikerülő építési anyagokat megvásároltuk és darabonként is, kedvező feltételek mellett áruba bocsájtjuk. Székely & Margittai, Lázarea, judeţul Ciuc.

* **Kerestetik 2-3 szobás lakás** mellékhelyiségekkel, lehetőleg külön belsőség. Cim a kiadóban.

* **Tájékoztatásul** értesítjük a t. örlető közönséget, hogy malmunk augusztus első napjaiban 4-5 hétre leáll. Aki tehát még ezen nyári szünet előtt nálunk örletni akar, lehetőleg még e hó végéig szállítsa hozzánk örletni valóját. Délután 1 órakor indul a malom s most meg is lehet várni, mert nincs sok örlet s éjjelig jár, ha van mit örletni.

Együttal közöljük a lisztvásárló közönséggel is, hogy malmunkban mindenkor beszerezhetők:

Árpával vegyes rozsból örölt jó kenyérliszt kg. 6 lej.

Tiszta rozsliszt kg. 7 lej.

Korpa kg. 2-50 lej.

Továbbá szemes tengeri, prima minőségben vagy az abból mindenkor frissen örölt kukoricaliszt, melynek vékája (15 kg.) örletdíjjal együtt 66 lej.

Mindezen felsorolt lisztetek is lehetőleg augusztus 5-ig szerzendők be, mert ha a malom leáll, nem lesz állandóan liszt raktáron.

Tisztelettel:

Tekerőpataki Hengermalom társaság.

Turista élet.

Végre-alahára megmozdult Csikvármegye magyarsága is, hogy megszervezze maga közt a rendszeres turista életet.

Csak nem régen adtunk hírt arról, hogy a gyergyószentmiklósi turista egyesület mintájára megalakult Csikszeredában is a Sport Egyesület turisztikai szakosztálya, s amint a legutóbbi Csiki Lapokban olvashatjuk, máris szép eredményekkel dolgozik.

A Csiki Lapok ezen számában „Egy székelly turista” aláírással cikk jelent meg, mely világosan mutatja, hogy a turistáskodás iránti kedv felélesztése, majd a turisztikai élet megszervezése már régen óhajtott vágy volt.

Örömkre szolgál, hogy a csiki turistai élet felkeltésében nekünk is volt egy kis részünk, csak attól félünk, aminek egyúttal örülünk is, hogy Csikszereda tul fog tenni rajtunk, amilyen komoly vehemenciával és célkitűzéssel vette kezébe az akciót.

A hivatkozott cikk érdemes a leközlésre, melyet allább teljes egészében közlünk is.

Itt az ideje.

A Csiki Lapok multheti számában egy régen időszerű és örvendetes megmozdulásáról olvastam. Szervezkednek a turisák is! Jelentőségét kisebbségi életsorsunkban fokozottan érzem. Nagyobb városok magyarsága már régebb óta felismerte a turisztika értékét és szépségét. Főképp a szászok szomszédságában (Brassó, Nagyszeben magyarsága!) Hát nem szégyen az, hogy a legkülönbözőbb vidékekről jönnek ide mihozánk a szász kirándulók s ők figyelmeztetnek, szinte ők fedezik fel nekünk a Hargita-környék szépségeit. Ők, akik vidékein szintén gyönyörű hegyek, erdők, folyók. Igen!, vannak, de azokat ők már annyiszor össze-vissza járták, megcsudálták, szakszerűen feltárták, hogy már a Székelyföldre tették át működésüket. (Vajjon mikor megyünk mi, csak megyénk határára tula is?)

Hiszen szívesen látjuk itt a szász turistákat, akik példa mutatói a szervezett turistaéletnek — csak kis aggódó félelem fog el, ha arra gondolunk, hogy milyen vélemények lesznek rólunk, székellyekről, ha demizsonos kirándulóinkkal találkozunk, akik sportszerűtlen ruházatban, jó eszem-izsom után órákhosszat szundítanak a közeli hegyekben. És mivel védekezünk, ha például ők hiába keresvén az egész megyében kiránduló helyeinkhez vezető utjelzéseket — e hiány okáról (vagy céljáról?) kérdezősködnek? Mi persze mindenre azt szoktuk mondani: nincs pénz, szegények vagyunk; a mai gazdasági viszonyok; könnyű a szászoknak!, stb. Az életben sok dolog, kultur-szervezkedés sikere a legtöbb esetben nem naiv kérdésen, hanem sziv, lelkes szivkérdésen és kitartó munkán dől el.

Összefogással, szervezkedve lehet csak komoly turista-életet megyénkben kifejteni. Gyergyószentmiklós is előttünk jár e szempontból. Fel a szívekkel mi is! Ne keressünk mindenben politikát, ne klikkek szerint menjünk a zöldbe, hanem természet-imádókkal, szeretettel, vigszággal, mert akiket ez lelkesít és vezet ki a hegyek közé, azoknál a társadalmi korlátok is eltörpülnek.

A szervezethez elönyeit, a turisztikai alosztály munkalehetőségeit szinte felesleges elsorolni — hisz annyi a tennivalónk. Szeretném, ha e nyár folyamán legalább a komoly megindulás tüneteit, egy pár jó sikerült és látogatott kirándulást láthatnánk, továbbá néhány helyen jelzőtáblát, színes utjelzést fán, sziklán, amelynek megpillantása a hegyekben, erdőkben a turistának a biztonság érzetét adják s szinte merem állítani, hogy a civilizáció jelei is!

Részlet-kérdéseket megbeszélni hasznosabb, eredményesebb, mint róluk sokat írni.

Egy székelly turista.

Egyéb turisztikai hírek.

— A csikszeredai turisztikai szakosztály folyó évi július hó 12-én 18 résztvevővel jól sikerült kiránduláson volt a Hargita-füldön. Ez alkalommal a szakosztály vezetősége a régóta

nélkülözött utjelzést is elvégezte) fákön és sziklákön), amit a turisták figyelmébe ajánlunk. És pedig: 1. Tolvajos tetőtől a füldőig kék és fehér színű vízszintes vonal. 2. A füldőtől a Kosuthszikláig függőleges fehér vonal. 3. A füldőtől a Fészó völgyén keresztül a Dombon Lina vendéglőig függőleges kék vonal.

— Kirándulás a Gyilkostóhoz. A csikszeredai Turisztikai Szakosztály folyó évi július hó 26-án (szombaton délutántól vasárnap estig) kirándul a Gyilkostóhoz és a Békási szorosba. Érdeklődők iratkozzanak fel idejében a Vákár üzletben. Nem tagokat is szívesen látunk vendégül.

SPORT.

Gyergyói tenniszszekők Kolozsváron.

Mult szombaton és vasárnap rendezte meg a Kolozsvári Atlétikai Club (KAC) az ifjusági csapatok részére kiirt tennisz vándorkupa mérkőzéseket. A kupaversenyen összesen hat csapat indult. Gyergyó színeit Zárug Lenesi, Barabássy Bábó, Bazilidesz Tibi és Lázár Mityu képviselték.

A gyergyói csapatot az első félidőben a KAC II. csapatával voksolták össze. A gyergyóiak itt 6:1 arányu fölénys győzelmet arattak. A második fordulóban a Haggibor erős együttesével kerültek szembe. A gyergyóiak itt is lelkesen küzdöttek, de a kupanyerő Haggiborral szemben csak a csillogó formát játszó Zárug Lenesi tudott pontot szerezni.

A második helyért a Haggibortól vereséget szenvedett KAC első csapatával kellett megküzdeniök s a kupavédő KAC I. csak óriási küzdelem után minimális gém és pontarányval tudta biztosítani a második helyet.

Végeredmény eszerint:

1. Haggibor.
2. KAC.
3. Gy. S. E.

Az erős konkurenciában ez bizony nagyon szép eredmény s mi csak gratulálhatunk a csapat minden egyes tagjának. Külön ki kell emelnünk azonban Zárug Lenesikét, aki minden számát biztosan nyerte s bravuros játékkal általános feltűnést keltett.

Töle még sokat várunk s bizton hisszük, hogy a Benke-kupa döntőjében is biztos pontokat jelentenek majd az ő számai.

No. 2625/1930.

Árlejtési hirdetemny.

1930. augusztus 21-én a Városházán új árlejtés tartatik zárt írásbeli ajánlatokkal a villanytelep részére szükséges 900 szekér tüzi lécszállítására. Bánatpénz 4 százalék, feltételek a mérnöki hivatalban megtekinthetők.

Elnök: Dr. Precup. Főmérnök: László.

Megjelent a GYILKOSTÓI KALAUZ magyar, román és német nyelven. Kapható SÁNDORRY-nál.

A marosvásárhelyi 70 ágyas modern szanatórium

műtő és szülöszobákkal, Röntgen-, hydro- és elektrotherapiával, quarz és diathermiával, bacteriologiai és chemiai laboratorumokkal stb. berendezve, továbbá hideg-, melegvizzel, központi fűtéssel, lifttel, rádióval felszerelve

december hó 16-án nyílt meg.

Felvesz: Sebészeti, nőgyógyászati, szülészeti, bel-, ideg-, bőr-, urológiai-, fül-, orr-, gége-, szemészeti és gyermekgyógyászati betegeket.

18

Sándory Mihály könyvnyomdája Gheorgheni—Gyergyószentmiklóson.

Legszebben FEST, legtartósabban TISZTIT GÁNGA ÁGOSTON

marosvásárhelyi kelmepestő és **vegyTISZTITÓ GYÁRA.** Gyapot, gyapjufonál, posztó, vászon, gyapju és selyem szövetek

SZINTARTÓ

festését felelősséggel végzi, férfi és női ruhákat művészielen

fest és vegyileg tisztít.

Gyergyói képviselet és gyűjtőde: Gyergyószentmiklós, Rákóczi-ut 3. sz. Adóhivatallal szemben.

Szállítás a gyárba minden vasárnap reggel.

Gyári árak!

Postaköltség nincsen!

Órát és ékszer javít

szakszerűen és jutányos árban

STEIN

9 óras és ékszerész Járásbirósággal szemben.

1162/1930.

Árlejtési hirdetemny.

A város 1930. augusztus 19-én d. e. 10 órakor nyilvános árlejtést tart zárt írásbeli ajánlatokkal a villanytelep részére szükséges írógép beszerzésére. Bánatpénz 6 százalék, feltételek a mérnöki hivatalban megtekinthetők.

Elnök: Dr. Precup. Főmérnök László.

A legmakacsabb **köhögést,** a kinzó **fulladást** és **rekedtséget** bámulatos rövid idő alatt megszünteti. A szájrüget desinficiálja s így a ragályos betegségekől megóv a

Tüdőfű cukorka.

Kapható az összes gyógyszerárakban.

Ára 20 Lei.

52-52

Egyedüli készítő:

OSVÁTH

gyógyszertár Targu-Mureș.

Vigyázat! Csak bádogdobozban, tüdővédjeggyel való!